

Butlletí del Consell General

Núm. 91/2021

Casa de la Vall, 19 d'agost del 2021

SUMARI

4- IMPULS I CONTROL DE L'ACCIÓ POLÍTICA DEL GOVERN

4.4.2 Respostes escrites

Publicació de la resposta del Govern a les preguntes formulades pel M. I. Sr. Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, per escrit de data 7 de juliol del 2021, relatives a les variacions del PIB.

pàg.2

4- IMPULS I CONTROL DE L'ACCIÓ POLÍTICA DEL GOVERN

4.4.2 Respostes escrites

Edicte

La síndica general, d'acord amb les previsions de l'article 90 del Reglament del Consell General,

Disposa

Publicar la resposta del Govern a les preguntes formulades pel M. I. Sr. Pere López Agràs, president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, per escrit de data 7 de juliol del 2021, **relatives a les variacions del PIB**, i publicades en el Butlletí del Consell General número 81/2021, del 8 de juliol.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 19 d'agost del 2021

Roser Suñé Pascuet

Síndica General

Ministeri de Presidència, Economia i Empresa

Resposta a la pregunta escrita (Reg. núm. 731/21)

Pregunta que es formula amb relació a les variacions del PIB

Nota prèvia

En l'exposició de motius que precedeix la pregunta parlamentària es fan una sèrie d'asseveracions incorrectes i contradictòries que voldríem matisar.

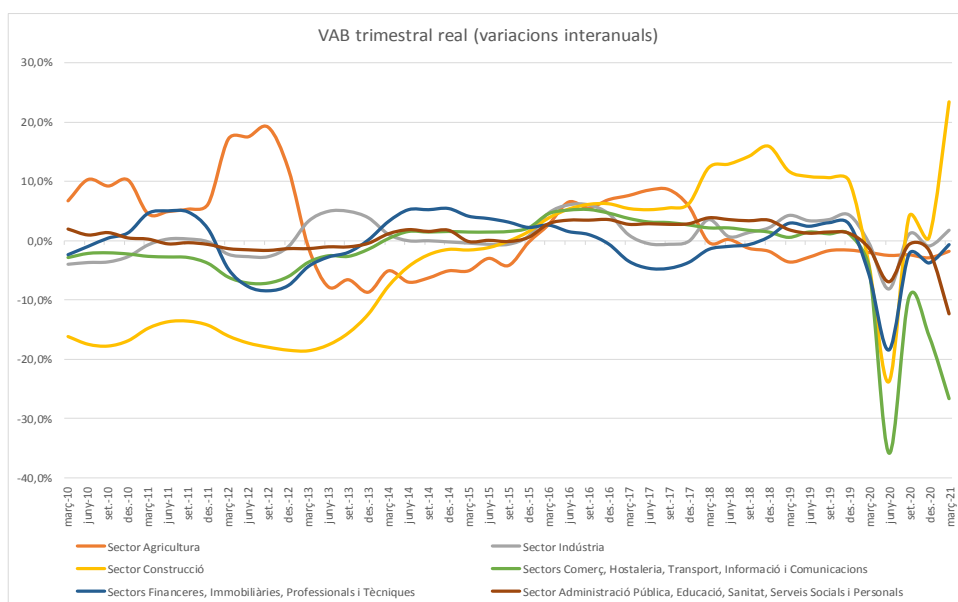
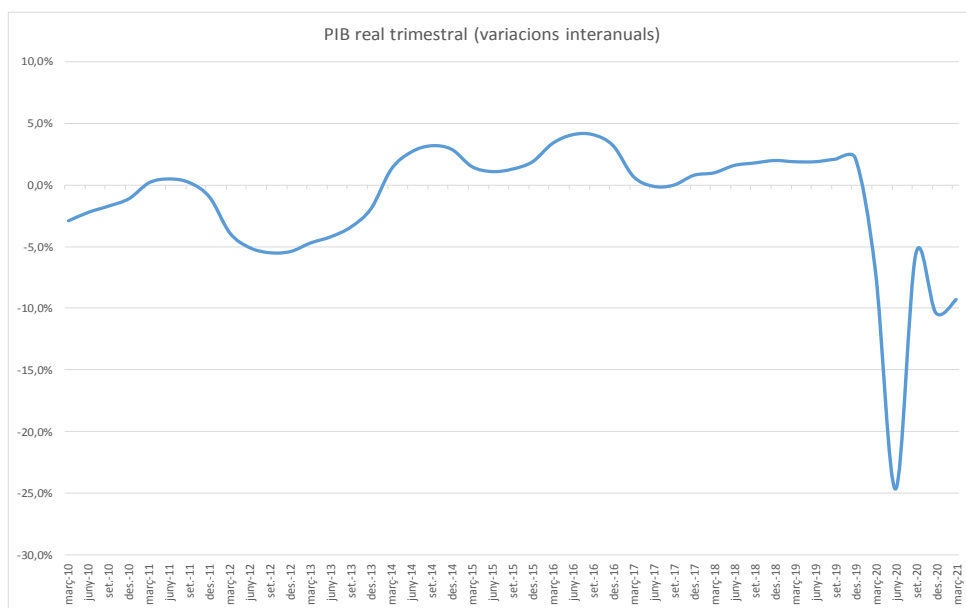
En primer lloc, es diu que la davallada del PIB ha estat d'un 12 per cent. S'assumeix que es fa referència a la xifra anual del 2020, tot i que no s'especifica. Aquesta afirmació és correcta tal com s'ha publicat en la corresponent nota de l'estadística oficial. No obstant això, més tard es fa referència que el decreixement del 2020 va ser del 20 per cent, fet que contradiu la primera xifra a la qual es fa referència.

En segon lloc, s'afirma que l'estadística de càlcul del PIB té febleses. No obstant això, no s'apunten quines són aquestes febleses, fet que mostra que l'afirmació suposa més un desconeixement de la metodologia de càlcul d'aquest agregat econòmic que no pas una argumentació fonamentada.

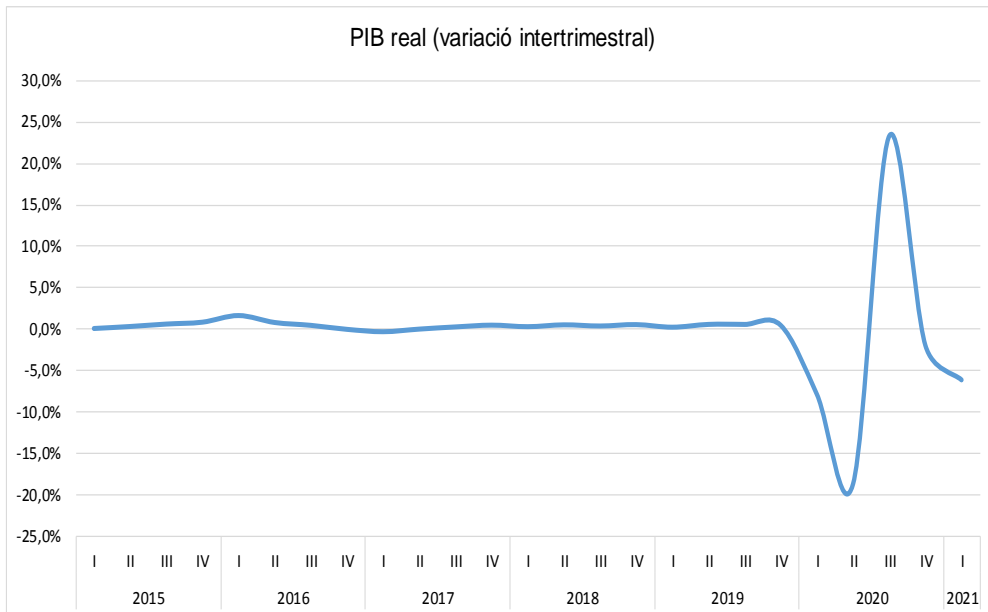
1. Quines son les causes específiques d'aquesta davallada del PIB?

L'any 2020 ha estat marcat per la crisi sanitària mundial a causa del virus SARS-CoV-2. El primer cas d'aquest virus es va diagnosticar el 17 de novembre del 2019 a Wuhan (Xina). Degut a la naturalesa del virus, l'expansió del qual es produeix per via aèria, el 2 de març del 2020 es va detectar el primer cas de COVID-19 al Principat d'Andorra. Arran d'aquesta situació i per evitar la transmissió comunitària del virus, el dia 13 de març el Govern d'Andorra va anunciar el tancament de totes les activitats no essencials. Aquestes mateixes accions també es van prendre als països de l'entorn.

Variacions reals interanuals	2019T1	2019T2	2019T3	2019T4	2020T1	2020T2	2020T3	2020T4	2021T1
PIB	1,9%	1,9%	2,1%	2,2%	-7,0%	-24,7%	-5,6%	-10,4%	-9,3%
Sector Agricultura	-3,6%	-2,8%	-1,7%	-1,6%	-2,0%	-2,5%	-2,4%	-2,9%	-1,8%
Sector Indústria	4,3%	3,4%	3,6%	4,4%	-0,4%	-8,2%	1,1%	-0,9%	1,8%
Sector Construcció	11,7%	10,8%	10,6%	10,1%	-4,1%	-23,8%	4,0%	0,5%	23,4%
Sector Serveis	2,0%	1,7%	1,8%	2,0%	-4,2%	-21,8%	-4,4%	-7,6%	-12,9%
Sectors Comerç, Hostaleria, Transport, Informació i Comunicacions	0,5%	1,4%	1,1%	1,1%	-4,6%	-35,9%	-9,6%	-16,1%	-26,7%
Sectors Financeres, Immobiliàries, Professionals i Tècniques	3,0%	2,5%	3,1%	2,9%	-5,6%	-18,4%	-2,2%	-3,7%	-0,6%
Sector Administració Pública, Educació, Sanitat, Serveis Socials i Personals	1,9%	1,3%	1,5%	1,3%	-1,2%	-6,9%	-0,6%	-1,6%	-12,3%

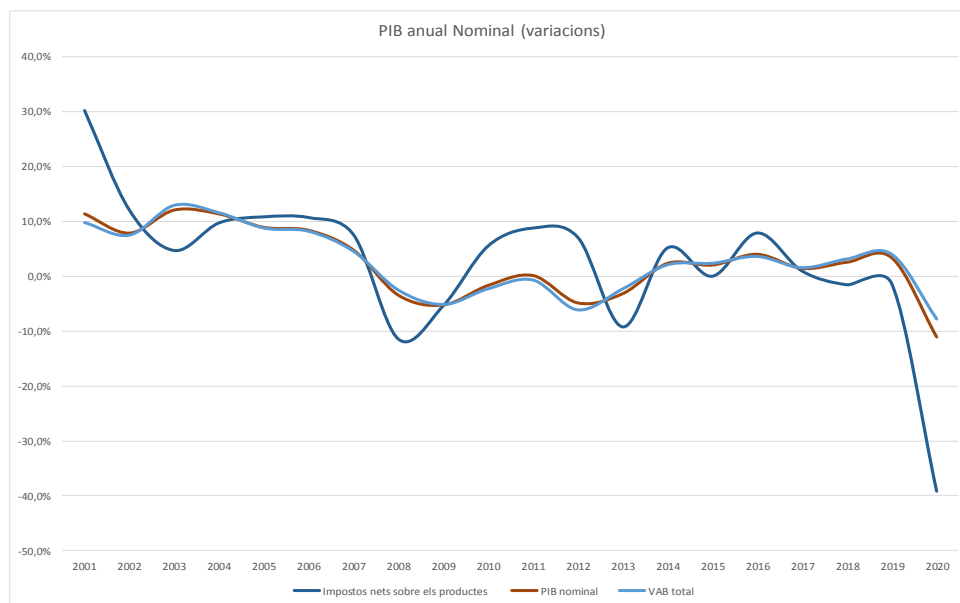

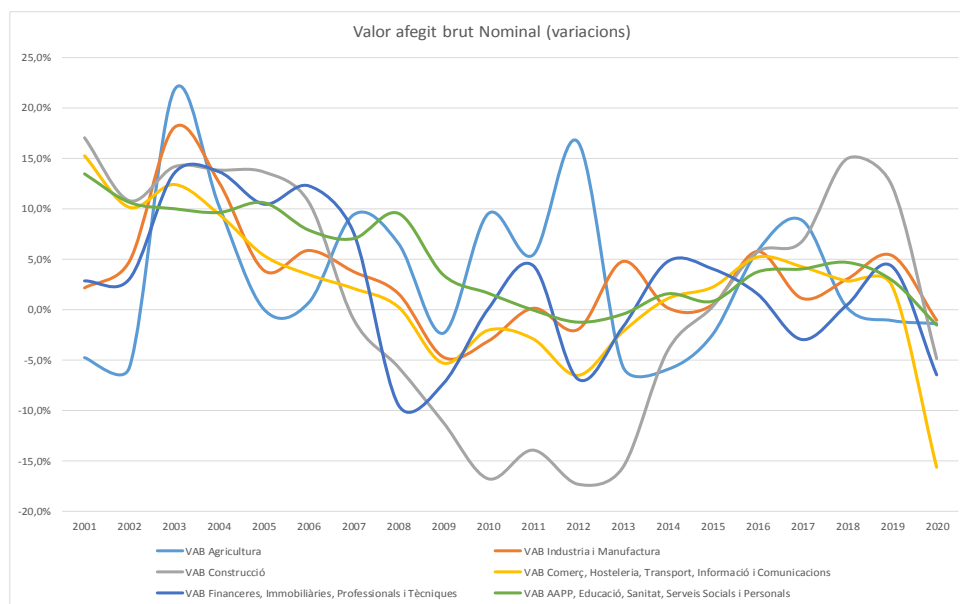
Amb l'estabilització de la situació sanitària a partir del mes del juny de 2020, i l'estratègia d'obertura progressiva – basada en criteris sanitaris i econòmics–, s'observa que la capacitat de recuperació de l'economia andorrana és altament elevada, i mostra un creixement del PIB intertrimestral del +23,3% el tercer trimestre del 2020.

Les mesures excepcionals, per fer front a la crisi sanitària van repercutir directament en el producte interior brut del primer trimestre i el segon trimestre del 2020, principalment en els sectors tancats per decret, com la construcció o els serveis. Addicionalment, i degut a la paràlització mundial i la impossibilitat de mobilitat de les persones, també es va veure afectat el sector turístic, el més exposat a la demanda exterior.

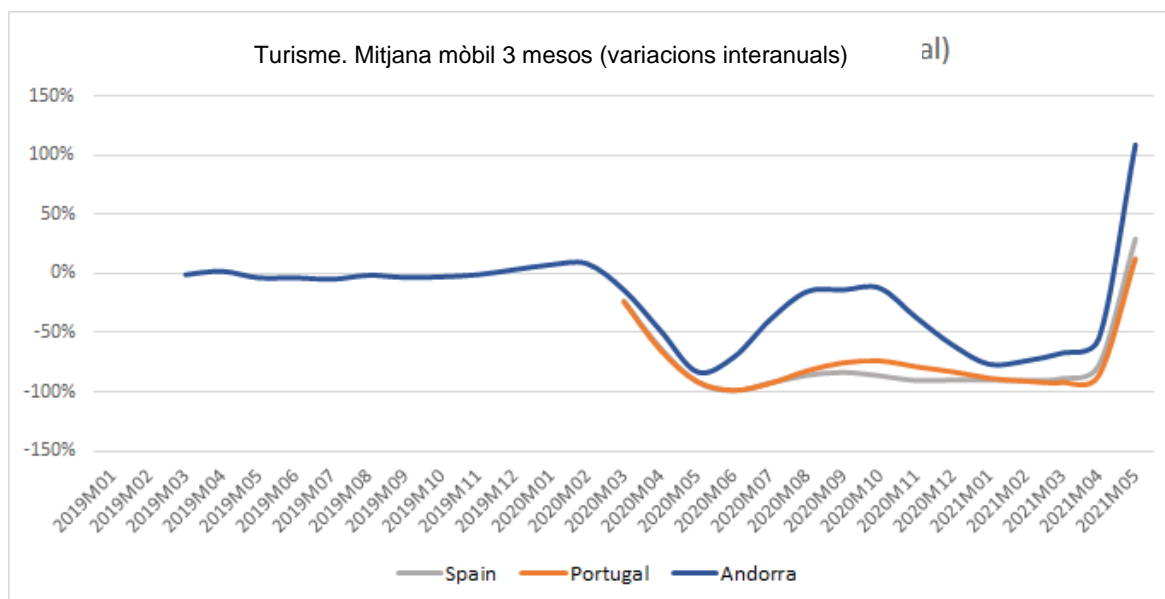
Amb l'aparició de la segona onada de la COVID, a finals de l'estiu del 2020, els països de l'entorn van tornar a limitar la mobilitat dels seus ciutadans, fet que va repercutir negativament en el darrer trimestre del 2020 i, consegüentment en el creixement agregat de l'any 2020.

Per poder analitzar l'impacte de la crisi sanitària en l'economia andorrana i la tendència de recuperació del país un cop la situació sanitària es va estabilitzant, cal avaluar diferents indicadors tant econòmics com demogràfics.

En primer lloc, i tenint en compte que Andorra és un país caracteritzat per un elevat grau de vinculació al turisme receptor, és necessari observar el comportament d'aquest flux econòmic.

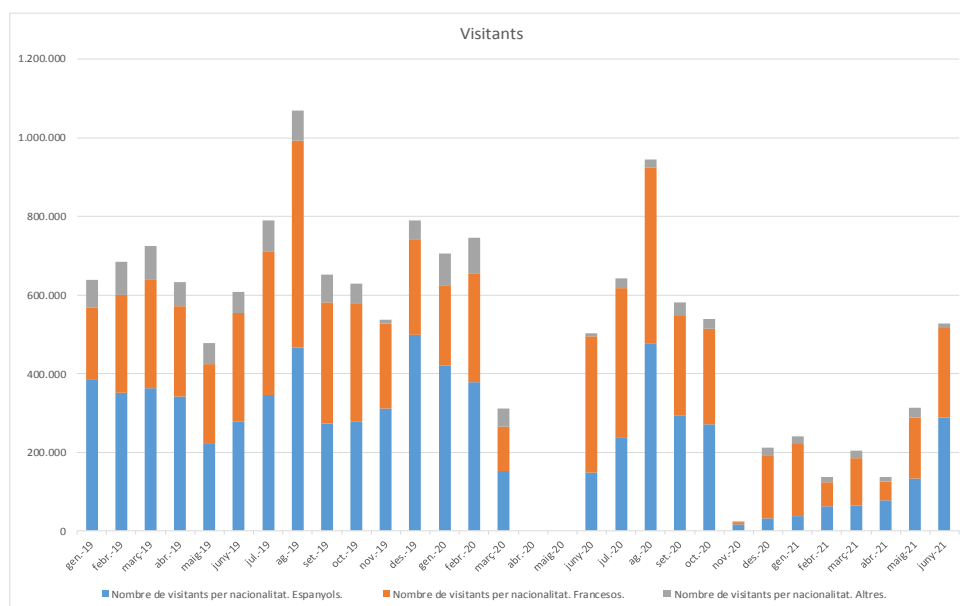
Nota: les dades es presenten en termes de variacions interanuals amb una mitjana mòbil de 3 mesos, degut que durant els mesos de maig i juny el nombre de visitants va ser nul i genera una variació interanual amb denominador 0.

El gràfic anterior mostra l'evolució dels darrers tres anys del comportament del turisme internacional a Andorra, en comparació amb el turisme internacional (excloent el turisme domèstic) d'Espanya i Portugal, economies properes a Andorra. La manca de disponibilitat de dades comparatives referents a França no ha permès afegir-lo a l'anàlisi.

Tal com s'aprecia, els mesos d'abril, maig i juny de l'any 2020 es va experimentar una paralització del turisme receptor a Andorra. No obstant això, aquest fenomen no només es va produir a Andorra sinó també a la resta de països, com ara Espanya i Portugal, on la situació va ser la mateixa.

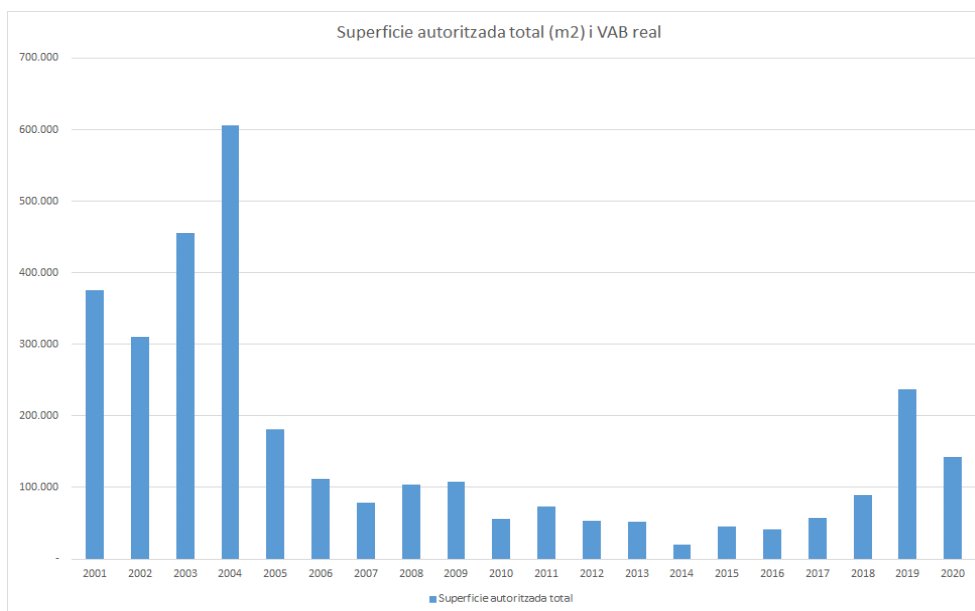
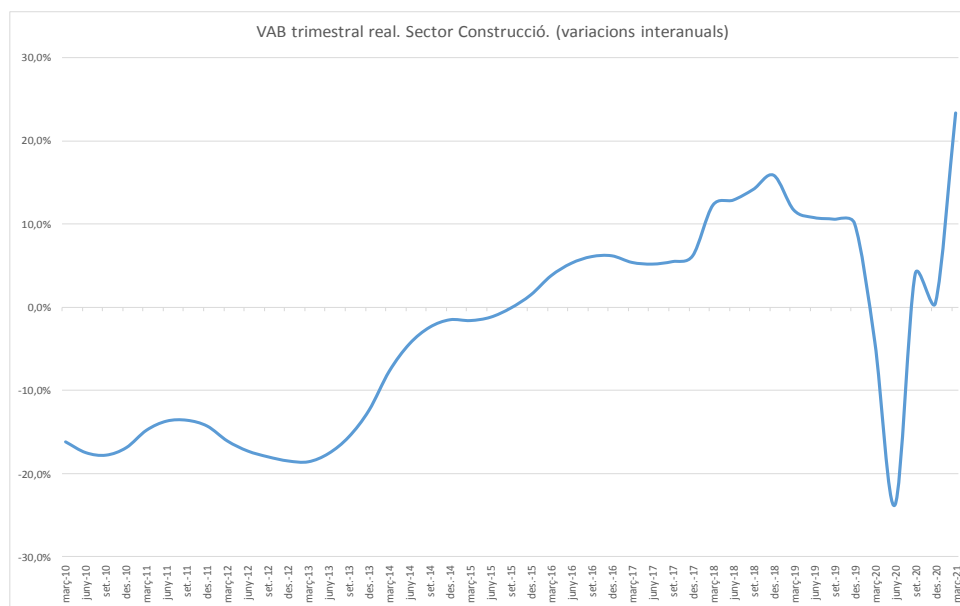
Amb l'alleugeriment d'algunes restriccions tant al país com als països de l'entorn es detecta una reactivació exponencial del turisme receptor a Andorra i s'arriba, durant el mes de setembre del 2020, als mateixos nivells que l'any 2019. En comparació amb països com Espanya i Portugal, es pot afirmar que l'economia andorrana, a diferència de les economies de l'entorn, disposa d'una capacitat de recuperació immediata quan les mesures restrictives s'eliminen.

A més, Andorra es caracteritza per ser un país turístic de proximitat. La situació mundial actual ha generat canvis en el comportament del turisme, que escull destinacions properes i segures, fet que ha beneficiat Andorra durant l'estiu del 2020 i en l'estiu actual, de manera que durant el mes de juny del 2020 s'ha assolit el 87% dels visitants del mateix mes de l'any 2019.

En segon lloc, és important analitzar el sector econòmic de la construcció, el qual actualment experimenta un comportament positiu.

Durant el primer i el segon trimestres de l'any 2020, i arran del tancament obligatori de les activitats no essencials, aquest sector va experimentar una caiguda del -23,8%, en termes reals, el segon trimestre del 2020. Tot i així, un cop eliminades les restriccions, la construcció es va reactivar i va presentar xifres positives a partir del tercer trimestre del 2020, amb una variació interanual del +4,0% el tercer trimestre del 2020, del +0,5% el quart trimestre del 2020 i del +23,4% el primer trimestre del 2021.

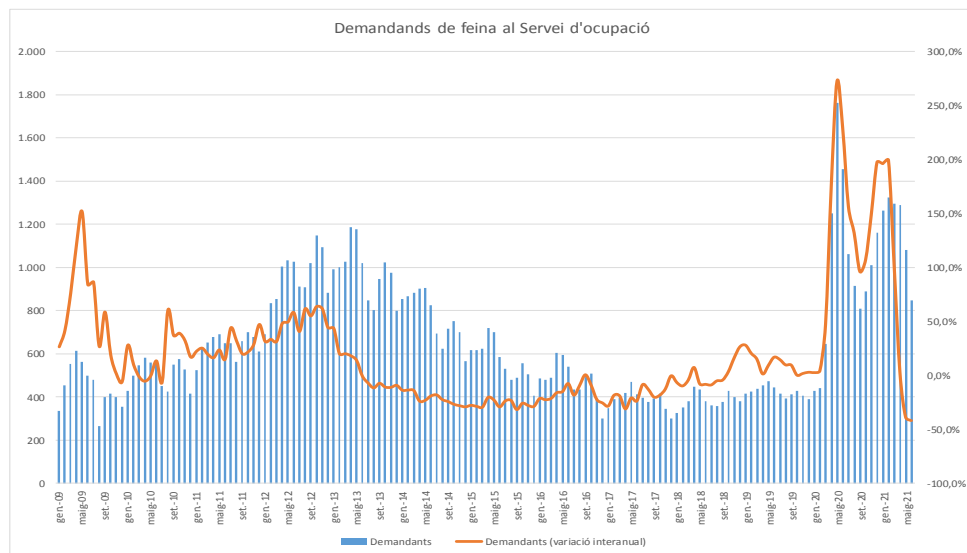

Analitzant l'evolució de la superfície de construcció autoritzada, s'observa que el creixement experimentat en els dos darrers anys ha generat un carnet de comandes ple. No obstant això, el comportament actual d'aquest sector no és comparable a l'experimentat en la crisi soferta l'any 2009, per tant, no es pot dir que actualment s'estigui experimentant una situació de bombolla immobiliària.

L'actual creixement ve precedit per anys molt difícils i, per tant, es preveu que l'evolució d'aquest sector s'estabilitzarà progressivament, durant els propers anys, amb un bon ritme de creixement.

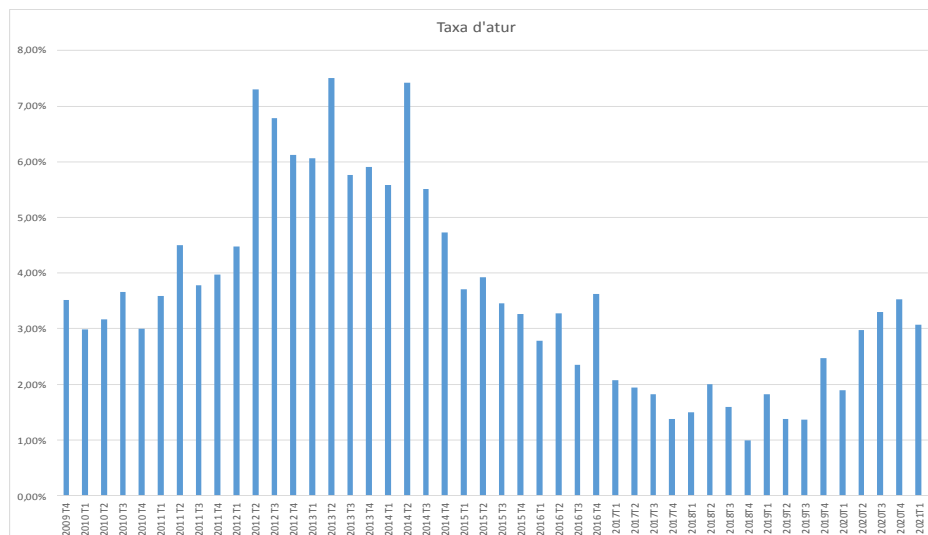
Adicionalment, i degut a la correlació del sector de la construcció amb el sector immobiliari, aquesta situació repercuteix de forma favorable en les activitats immobiliàries.

Seguidament, és rellevant avaluar l'evolució del mercat laboral al Principat degut al seu elevat grau de correlació amb l'evolució de l'economia. Amb la paralització de la major part de l'economia andorrana a partir del mes de març del 2020, s'observa que el mercat laboral va quedar afectat de forma molt rellevant.

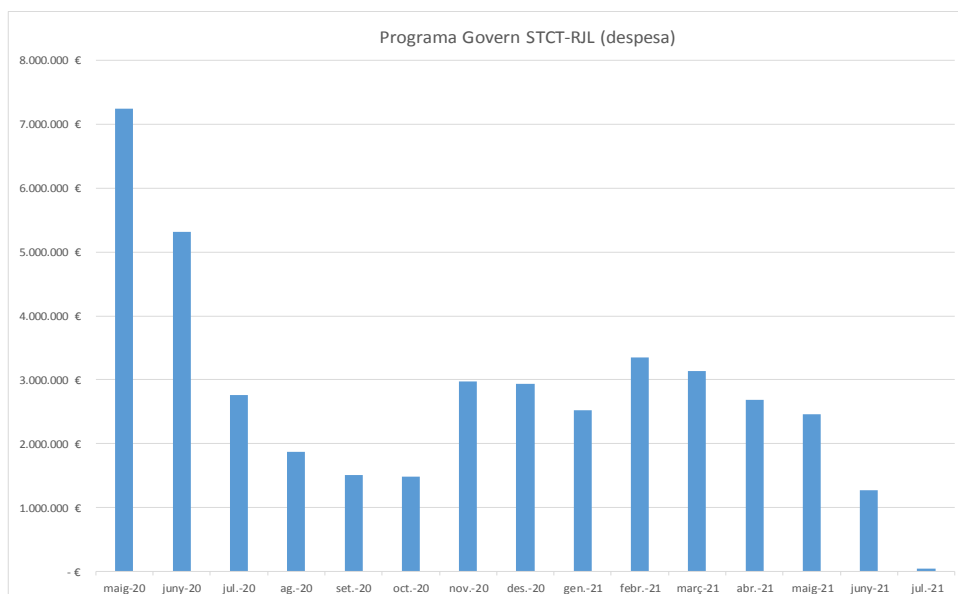
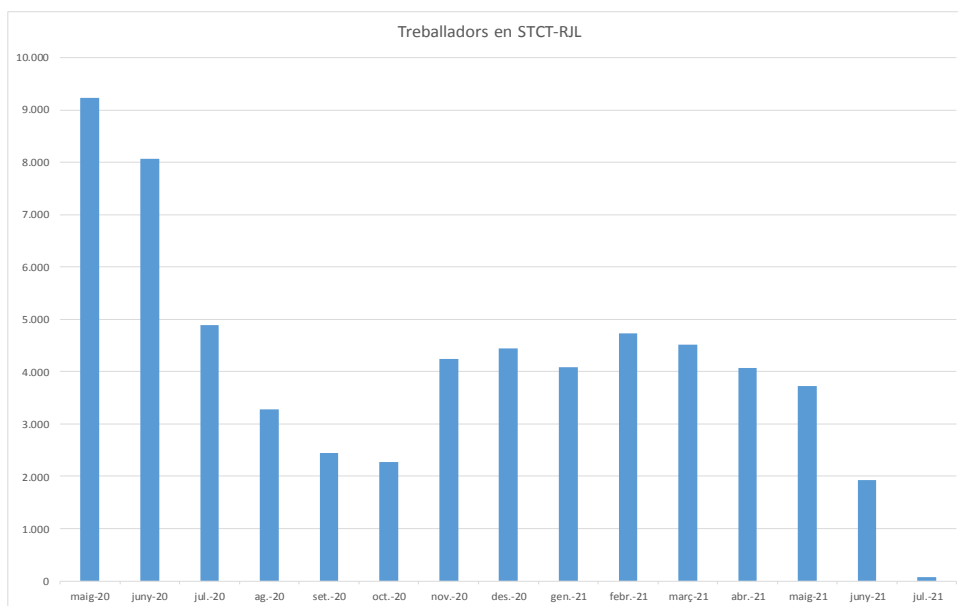

En relació amb aquest fenomen, durant els primers mesos de la pandèmia, s'observa que, com ha conseqüència de a les restriccions econòmiques, el mercat laboral es va veure afectat i es va incrementar el nombre de persones en recerca de feina. Tot i superar el nombre de persones inscrites durant el període analitzat –comparat amb la darrera crisi econòmica del 2009–, s'observa que la situació actual no és equivalent a la situació del 2009. Mentre que, amb la caiguda experimentada per l'economia l'any 2009, es va generar un increment continu de gent inscrita al Servei d'Ocupació que no va començar a presentar una taxa decreixent fins l'any 2013, l'increment d'inscrits experimentat des del març del 2020, en poc més d'un any, ja presenta variacions negatives i arriba a 711 persones inscrites al tancar el mes de juliol del 2021. Aquest fet confirma que el que s'ha experimentat en aquest darrer any té un alt component conjuntural, en lloc de ser un fet estructural.

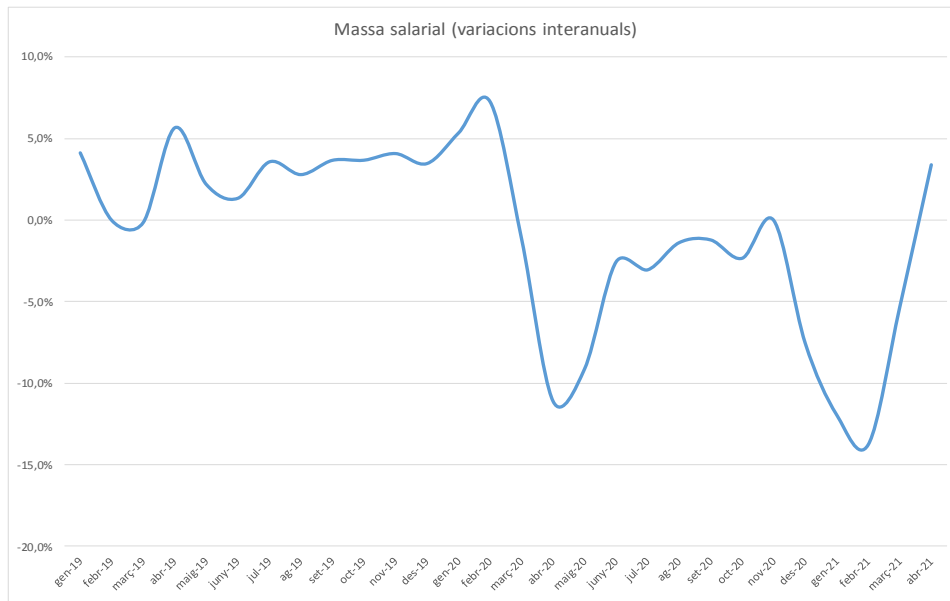
Aquesta situació també es reflecteix en la taxa d'atur, la qual no assoleix els nivells anteriors.

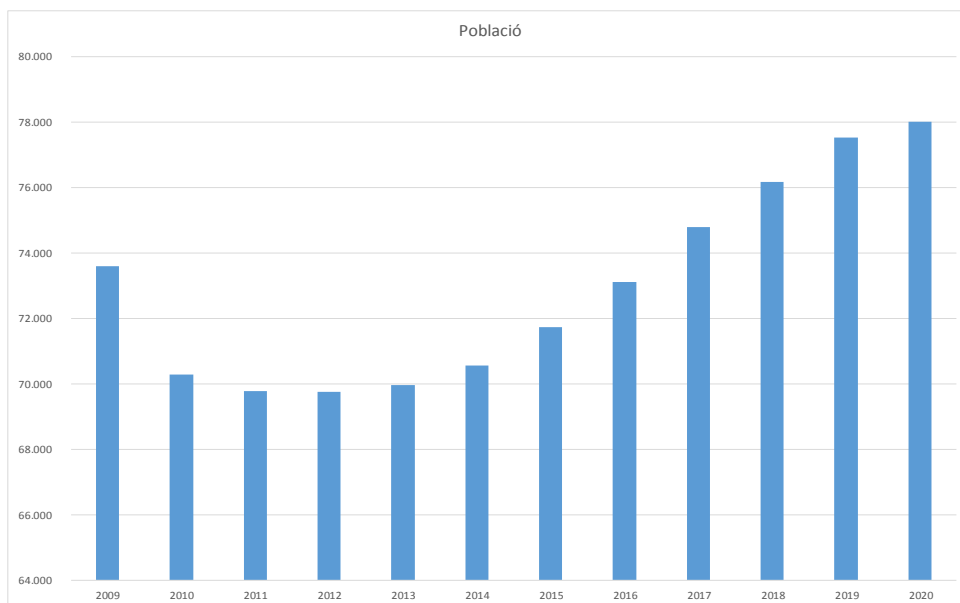
Vinculat als llocs de treball, cal analitzar el comportament de les mesures aplicades pel Govern per pal·liar l'efecte de la crisi sanitària. És cert que amb la paràlització de l'economia el nombre de treballadors que els empresaris van haver d'ubicar en règim de suspensió temporal de treball (STCT) o en reducció de jornada laboral (RJL) va arribar als 9.000 treballadors. Tot i així, el comportament de la sèrie mostra que, un cop el país torna a disposar de la situació epidemiològica acceptable per obrir l'economia, el sector empresarial torna a posar en actiu els seus treballadors, fins que durant el mes de juliol del 2021 només n'hi havia 70 en STCT o en RJL.

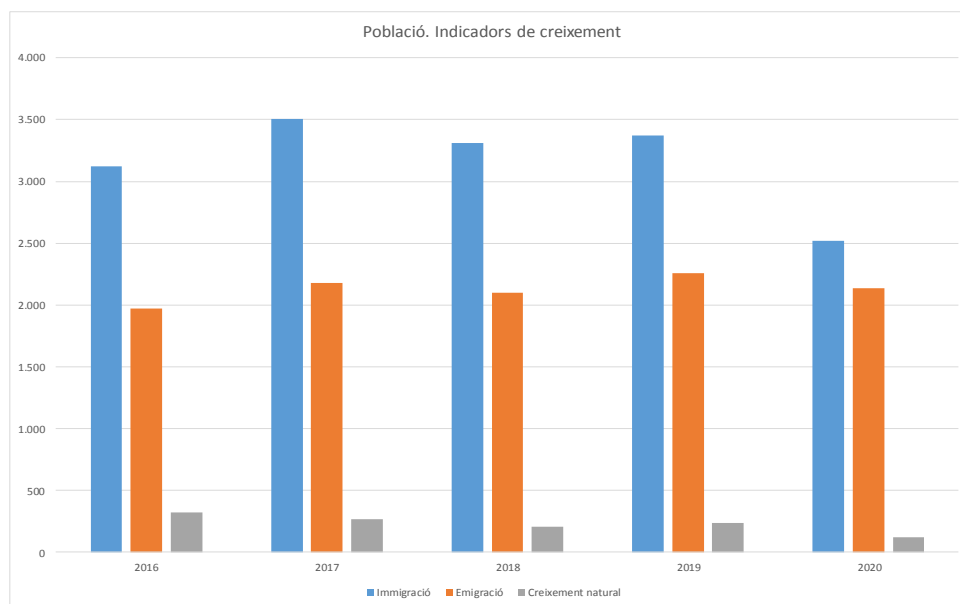

L'estratègia del Govern durant aquesta crisi ha estat minimitzar al màxim possible l'impacte de la situació sobre les rendes de les persones residents. Gràcies a les ajudes atorgades pel programa d'STCT i RJL, l'impacte sobre la reducció de la massa salarial ha estat inferior i ha afectat, durant la segona onada, la contractació de temporers.

Un altre indicador important que cal analitzar degut al seu impacte directe en la situació de crisi és l'evolució de la població. A diferència del que va succeir l'any 2010, en què part de la població resident, arran de la situació que s'estava vivint, va decidir canviar el seu lloc de residència, principalment amb el retorn al seu país d'origen, aquest 2020 s'ha experimentat un lleuger increment de la població resident al país de +0,6% respecte a l'any anterior. Si es compara amb l'any 2019, aquesta variació ha estat del 2,4%.

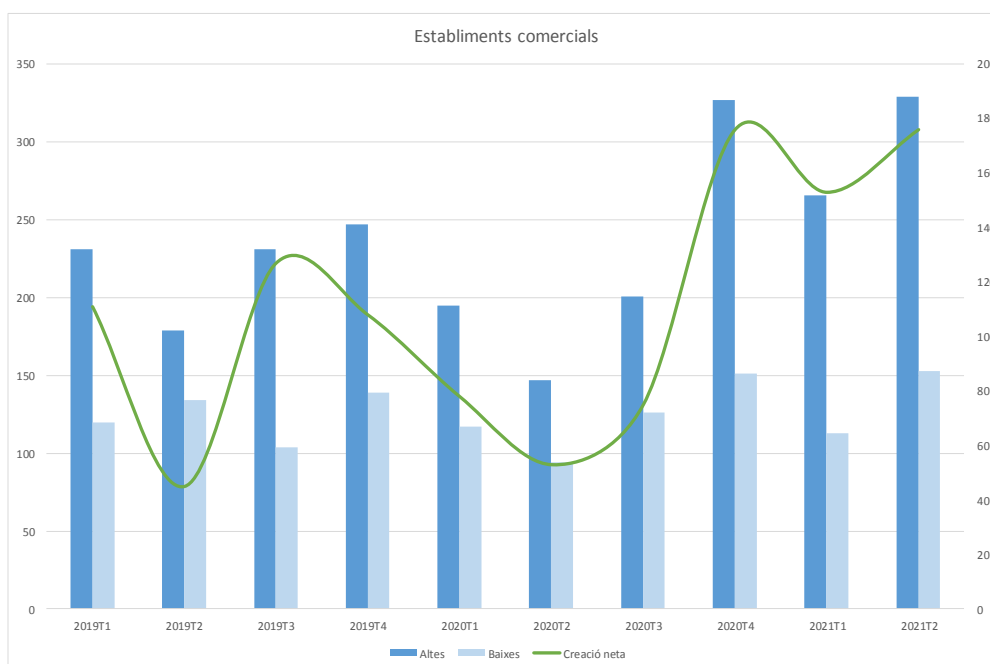

El flux immigratori ha descendit amb més intensitat que el flux emigratori, principalment a causa de la disminució de la demanda provinent del sector turístic d'hivern. Aquest flux immigratori, però, segueix sent superior a l'emigració, i també presenta modificacions en la composició, atès que actualment es lliuren en proporció més autoritzacions de residència per compte propi.

A més, és important posar en relleu l'evolució d'altres indicadors conjunturals que tenen la capacitat de mostrar la tendència econòmica que experimenta el país.

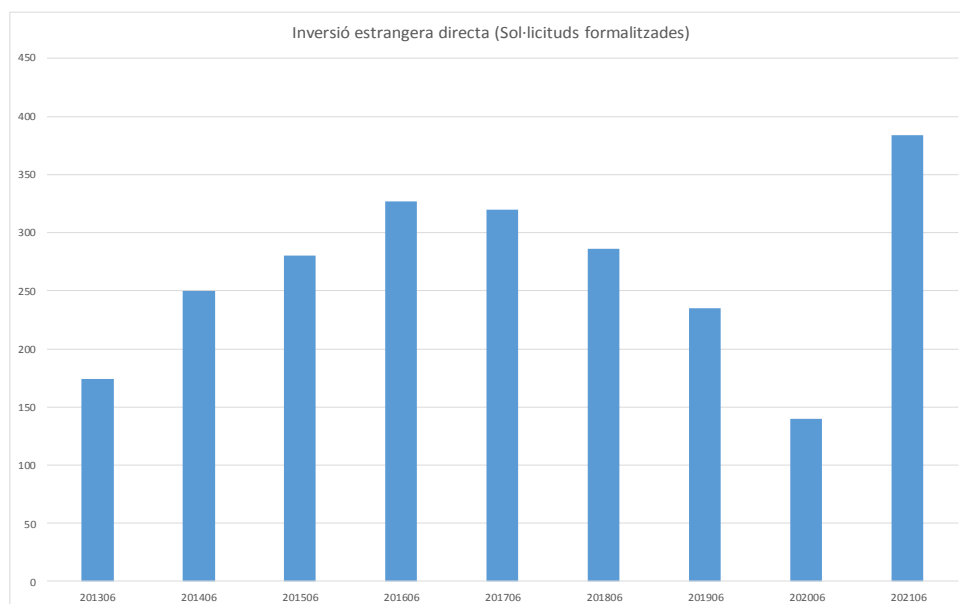
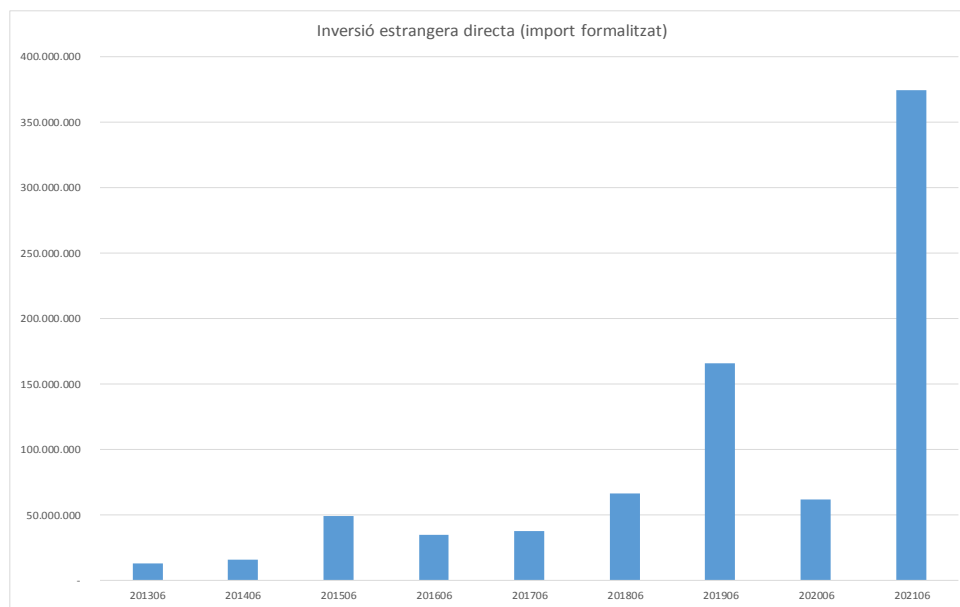
En relació amb la creació d'establiments, durant els darrers trimestres hi ha una tendència molt positiva, amb un ritme d'altres d'establiments superior al ritme de baixes. La variació dels primers sis mesos de l'any 2021 respecte al mateix període de l'any anterior ha estat de +151,1%. Si es compara amb el mateix període de l'any 2019, la variació ha estat sigut del +111%.

Aquesta tendència de creixement ha repercutit positivament en el creixement del nombre d'establiments, que experimenta una variació del +6,0% d'establiments inscrits a finals del mes de juny del 2021 respecte al mateix mes del 2020, amb un total de 10.272 establiments. Si es compara amb el mateix període de l'any 2019, la variació ha estat del +10,1%.

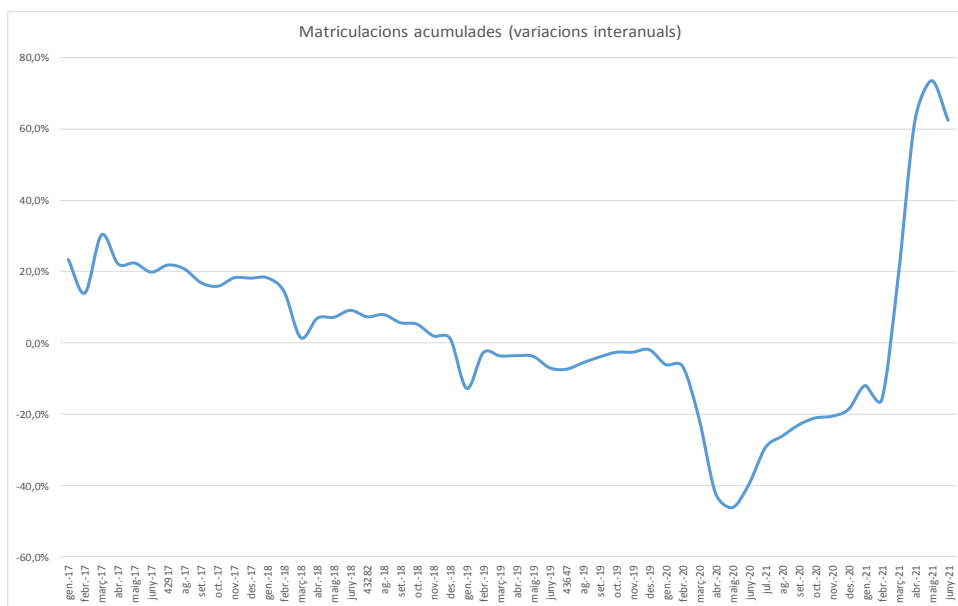
Pel que fa a la inversió estrangera directa, fenomen que permet incrementar en la diversificació econòmica del país, cada cop adquireix més rellevància, fet que afecta positivament l'economia andorrana. En els sis primers mesos del 2021, l'import formalitzat ha presentat una variació del +507,6% (+174,3% pel que fa al nombre de sol·licituds formalitzades) si es compara amb el mateix període de l'any anterior. Si la comparació es fa amb el mateix període de l'any 2019, és de +125,9% (+63,4% pel que fa al nombre de sol·licituds formalitzades).

Per tant, aquestes xifres mostren que, si bé el confinament del segon trimestre del 2020 va representar naturalment una aturada en el ritme de noves sol·licituds d'inversió estrangera directa, les demandes es reprenen a partir del tercer trimestre del 2020 amb un ritme de creixement sostingut i amb més intensitat que els anys anteriors.

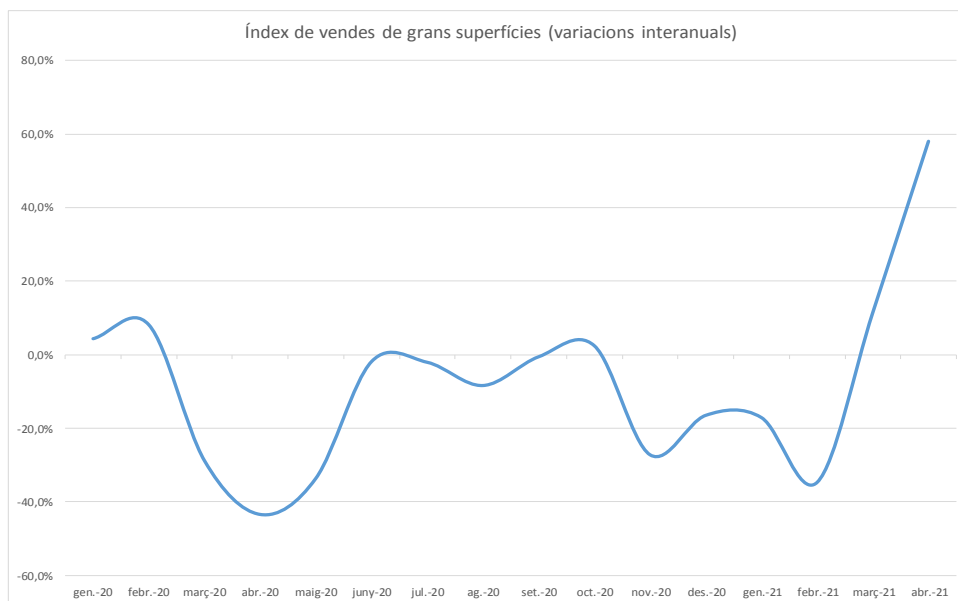

Finalment, hi ha dos indicadors d'altra freqüència que donen una visió actualitzada de com evoluciona la situació del país.

D'una banda, el nombre de matriculacions mostra un ritme de creixement molt positiu, i arriba al mateix nivell de vendes del mateix període de l'any 2019. Si s'analitza la variació dels primers sis mesos de l'any, és de +62,5% en relació amb el mateix període de l'any 2020. Si es compara amb el mateix període de l'any 2019, és de -2,0%.

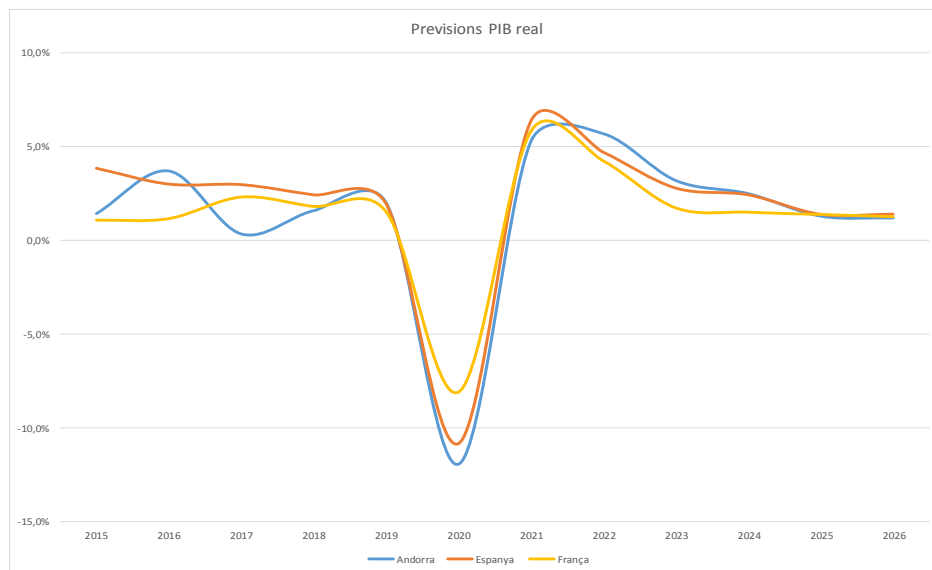

D'altra banda, l'índex de vendes de grans superfícies, que mostra l'evolució de les vendes en aquest tipus d'establiments, presenta una elevada recuperació un cop es relaxen les restriccions sanitàries. El mes d'abril del 2021 ha variat el +58,0% respecte al mateix mes de l'any anterior. Si es compara amb el mes d'abril del 2019, la variació és del -10,4%.

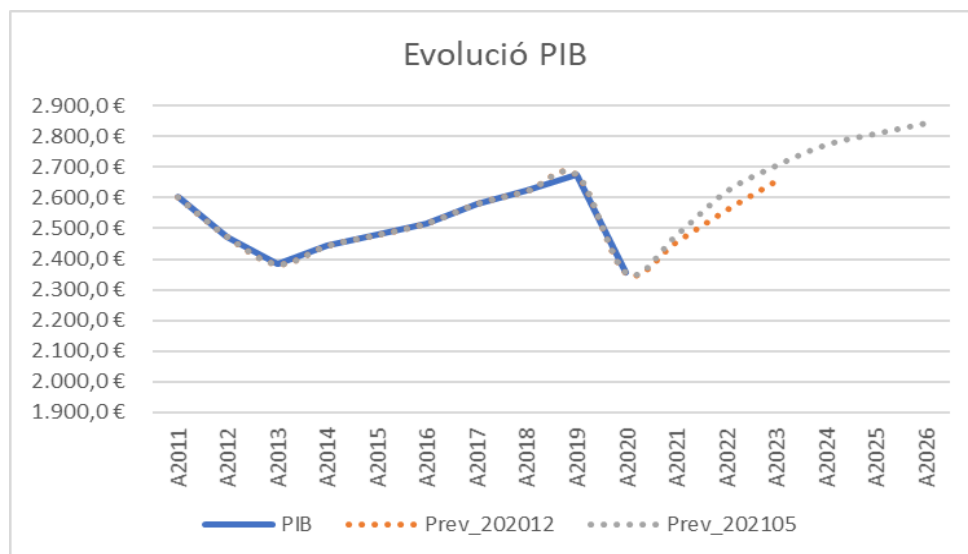

Amb relació a la tendència del producte interior brut per als propers anys, les estimacions fetes per diversos organismes presenten una mateixa línia de tendència i amb les economies de l'entorn:

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Andorra (estimació maig 2021)	5,3	5,7	3,2	2,5	1,3	1,2
Fitch	4,5	5,2	nd	nd	nd	nd
S&P	5,3	5,3	1,9	1,3	nd	nd
FMI	5,8	4,1	3,6	2,8	1,5	1,5

En conclusió, es pot afirmar que la causa principal de la davallada del PIB ha estat la crisi sanitària mundial. Degut a les mesures aplicades dins del país i per la resta de països, l'economia andorrana s'ha vist afectada negativament, com ha conseqüència de la paralització de part de l'activitat econòmica arran de les mesures aplicades pel Govern, per evitar la propagació del virus. No obstant això, un cop es normalitza la situació, es detecta que l'economia andorrana té capacitat suficient per recuperar-se ràpidament.

Arran de l'aparició de la quarta onada de la COVID-19 durant el primer trimestre del 2021, els resultats econòmics d'aquells primer trimestre han estat pitjors del que inicialment s'havia previst.

No obstant això, tal com s'ha sintetitzat, els diferents indicadors, com el nombre de matriculacions, el nombre de visitants o, les vendes en les grans superfícies, mostren una prompta recuperació econòmica.

Així, segons les previsions tant internes com internacionals, durant els dos propers anys s'experimentarà una recuperació gradual, de la mateixa manera que a la resta de països de l'entorn.

2. Quina valoració fa el Govern sobre que la davallada del PIB d'Andorra sigui la més elevada d'Europa?

El Govern fa una valoració negativa al voltant de la declaració apareguda internacionalment de que la davallada del PIB d'Andorra sigui la més elevada d'Europa. Independentment de la posició en el rànquing d'impacte econòmic comparatiu, certament, l'impacte econòmic de la situació d'emergència sanitària derivada de la pandèmia del SARS-

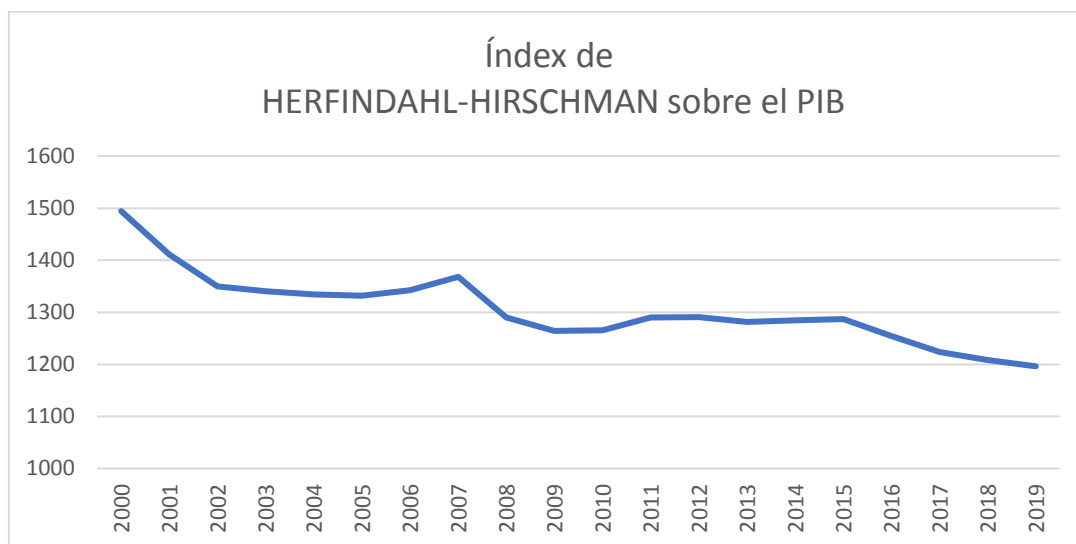
CoV-2 ha estat profund com ja s'ha comentat abastament en l'apartat anterior i ha suposat notables esforços per part del Govern per tal de mantenir el consum intern i el teixit empresarial.

Tal com s'ha analitzat anteriorment, la profunditat de la davallada (-12 per cent en termes reals el 2020) va acusar la severa situació de restriccions a la mobilitat amb els països veïns que, a Andorra, sent un dels països amb la ràtio de visitants sobre població resident més elevats del món fa que la restricció a la mobilitat amplifiqui els efectes econòmics de la pandèmia. Exemples similars es poden trobar en països intensament turístics. D'aquí la importància de l'estratègia de diversificació econòmica que ha iniciat el Govern des de principis d'aquesta legislatura per tal de generar noves fonts de creixement econòmic que no depenguin del turisme.

No obstant això, cal matisar que la davallada del PIB andorrà durant el 2020 sigui la més elevada d'Europa. Montenegro va experimentar el 2020 una davallada del -15,2 per cent en termes reals del seu Producte Interior Brut. Així mateix, altres petits estats europeus com Mònaco, Liechtenstein i San Marino no han publicat la dada del PIB referent al 2020 en les seves respectives publicacions estadístiques oficials.

3. Quins efectes té sobre aquesta davallada la no diversificació de la nostra economia?

L'índex de Herfindahl-Hirschman mesura la concentració de les diferents activitats d'una economia i permet aproximar la diversificació o no d'activitats i sectors econòmics d'un país. Així, com més elevat és el valor de l'índex, més concentrades en pocs sectors estan les activitats econòmiques. Per contra, un valor baix de l'índex indica dispersió de les activitats d'una economia. En el càlcul aplicat a l'economia andorrana per al període 2000-2019 es pot apreciar que el valor de l'índex va disminuir progressivament d'ençà de l'any 2000, i la disminució es va intensificar d'ençà del 2015.

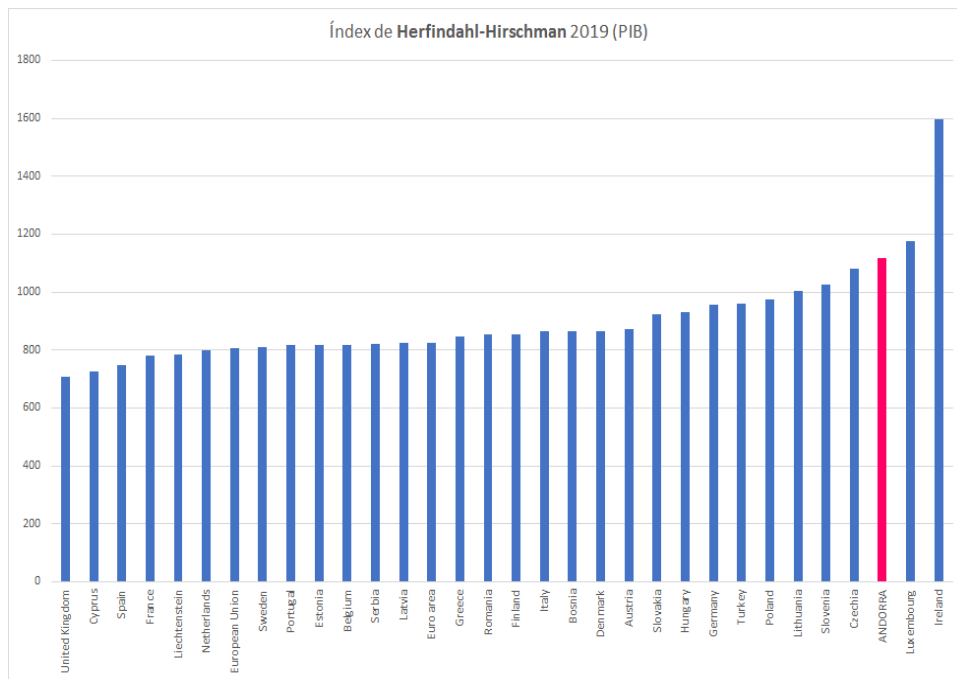

El fet que el sector turístic encara tingui un pes significatiu en l'estructura econòmica del país ha representat que les limitacions de mobilitat hagin tingut una gran incidència en la nostra economia, tal com s'ha mostrat en l'apartat anterior.

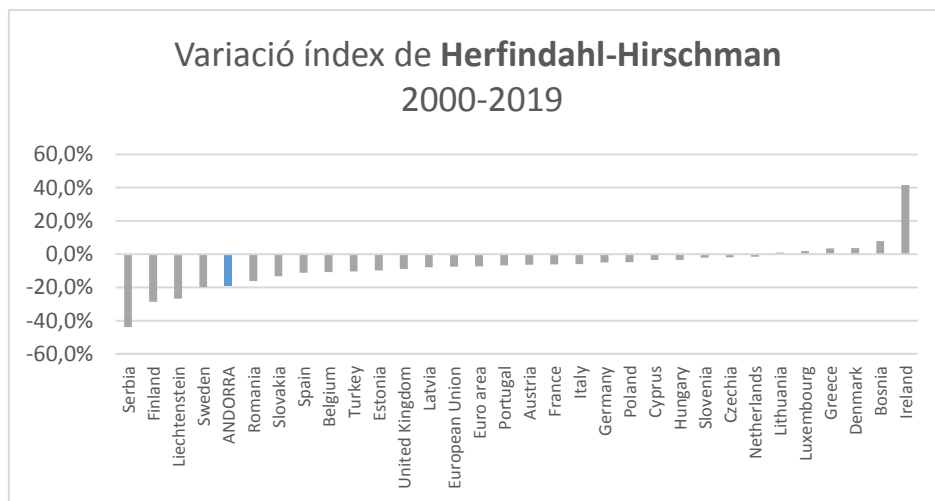
No obstant això, tal com s'ha observat a escala internacional, la crisi econòmica derivada de la pandèmia causada pel SARS-CoV-2 ha afectat el conjunt de l'activitat econòmica, degut als tancaments generalitzats d'activitats. És per aquest motiu que, si bé Andorra necessita seguir diversificant la seva economia i aportant noves fonts de valor afegit, un impacte internacional i multisectorial com el viscut arran de la pandèmia ha comportat que altres sectors, com l'industrial, també hagin patit significativament.

4. No creuen que portem una dècada de retard en la diversificació econòmica?

Atenent el càlcul de l'índex de Herfindahl-Hirschman que mesura la concentració de les diferents activitats d'una economia i que permet aproximar la diversificació o no d'activitats, Andorra encara és un dels països menys diversificats econòmicament d'Europa.

No obstant això, si ens centrem en l'evolució de l'índex entre els anys 2000-2019, s'aprecia com Andorra és un dels països on més ha disminuït l'índex i, per tant, en el qual més s'ha intensificat la diversificació d'activitats econòmiques.

D'altra banda, el retard en el procés de diversificació econòmica a que fa esment la formulació d'aquesta pregunta no es limitaria a una dècada, si no que aniria més enllà. L'anàlisi de l'evolució del registre de societats, així com del registre de comerç, que ressegueixen la creació d'empreses i negocis, i per tant, la intensitat de l'activitat econòmica, mostra que el període 2009-2011, és el període en el qual la creació d'empreses creix més lentament. En concret, a una taxa del 2,2 per cent anual acumulat, mentre que després ho fa al 6,4 per cent anual acumulat entre 2012 i 2020, i al 4,7 per cent el 2020 respecte al 2019, fet que mostra els esforços del Govern per generar activitat econòmica i diversificar l'economia, tot i la situació de pandèmia. Pel que fa a l'evolució del registre de comerç, la taxa de creixement de comerços del període 2009-2011 és directament negativa, del -0,49 per cent anual acumulat, fet que demostra l'estancament per fer front a la crisi del 2008. En comparació, la creació de comerços el 2020 respecte el 2019 i, per tant, en situació de crisi derivada de la pandèmia va ser del 4 per cent.

5. Quina valoració fa el Govern sobre el decreixement acumulat entre l'any 2020 i el 2021?

Com no pot ser d'una altra manera, el Govern fa una valoració negativa del decreixement econòmic viscut arran de la pandèmia provocada pel SARS-CoV-2 durant els anys 2020 i 2021. No obstant això, les dades econòmiques del segon trimestre del 2021 mostren que, tant indicadors d'alta freqüència com les matriculacions d'automòbils o les vendes de grans superfícies, que indiquen la capacitat de consum intern, així com indicadors més estructurals com la inversió estrangera o la població, que resumeixen l'atractiu exterior del país, tenen ritmes de recuperació accelerats que, en algun cas, com el de la inversió estrangera, superen significativament, en els primers mesos de 2021 les dades del mateix període per anys anteriors. Així, malgrat el fort impacte de la pandèmia en l'activitat econòmica del Principat, aquestes dades posen de manifest que l'acció del Govern en l'aspecte econòmic segueix centrant-se en el manteniment del poder adquisitiu de la població, així com en l'atracció i el desenvolupament de noves fonts de riquesa que permetin fer més resilient la nostra economia. En aquest sentit, al llarg d'aquesta legislatura s'està treballant en una estratègia de desenvolupament de fins a 12 sectors estratègics –identificats conjuntament amb el sector privat– amb potencial per esdevenir nous sectors vectors de l'economia andorrana. Aquests són: les tecnologies vinculades al blockchain, els actius virtuals, els esports electrònics, el fintech, el comerç electrònic, el greentech, la salut i el benestar, la biotecnologia, l'economia de l'esport, la producció, audiovisual i el sector agrícola.

Així mateix, apostem clarament per fomentar la innovació que permeti atraure i desenvolupar noves empreses que aportin un alt valor afegit. En aquest sentit hem dissenyat una estratègia d'innovació de país en la qual ens posicionem com un living lab d'innovació oberta per tal que investigadors, emprenedors i empreses trobin en el país la comoditat i avantatges per desenvolupar els seus projectes i testar les seves idees amb l'objectiu de fomentar la creació d'empreses amb un alt component d'innovació.

També estem adequant el nostre marc regulador per tal de fomentar l'economia digital. Recentment hem entrat a tràmit parlamentari un projecte de llei d'economia digital, emprenedoria i innovació que precisament vol ser un instrument per tal d'impulsar l'economia digital. Entre les principals mesures d'aquest text legislatiu es troben l'establiment d'entorns Sandbox i de laboratoris d'innovació oberta per fomentar la innovació, la regulació dels coworkings i colivings així com un règim d'start ups i la regulació del crowdfunding per fomentar l'emprenedoria o l'establiment de zones econòmiques especials, accés a dades obertes i normativa al voltant de la interoperabilitat de dades per potenciar l'economia digital.

Jordi Gallardo Fernàndez
Ministre de Presidència, Economia i Empresa
Andorra la Vella, 18 d'agost del 2021